

РЕШЕНИЕ

№ 62

гр. ЛЕВСКИ, 15.03.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

РАЙОНЕН СЪД – ЛЕВСКИ в публично заседание на петнадесети февруари през две хиляди двадесет и четвърта година в следния състав:

Председател: Стойка Г. Манолова Стойкова

при участието на секретаря Ваня Н. Димитрова
като разгледа докладваното от Стойка Г. Манолова Стойкова Гражданско дело № 20234410100533 по описа за 2023 година

за да се произнесе, взе предвид следното:

ПРЕДЯВЕН е установителен иск с правно основание чл. 26, ал.1 ЗЗД, вр. чл. 11, т.9 и чл. 10, ал.1 ЗПК, вр. чл. 21 ЗПК за прогласяване на нищожност на Договор за потребителски кредит №202108300825150005 от 30.08.2021г., както и установителен иск в условията на евентуалност за прогласяване нищожността на чл. 6, ал.1 от Договора.

В РС – Левски е постъпила искова молба от Г. П. К., ЕГН *****, с постоянен адрес: село ***, представлявана от „ЕДНОЛИЧНО АДВОКАТСКО ДРУЖЕСТВО Д. Ф.“, представлявано от адвокат Д. Л. Ф., Софийска адвокатска колегия

срещу: "****" ООД, ЕИК ***, със седалище и адрес на управление: гр.***

Твърди се в исковата молба, че между страните е сключен по реда на ЗПФУР договор за потребителски кредит №202108300825150005 от 30.08.2021г., по силата на който ищцата е усвоила заемен ресурс в размер на 1300 лв. за срок до 30.08.2022г.) с 12 погасителни вноски), при годишен лихвен процент 41,20% и общ ГПР от 49,94%. Уговорено било, че общата сума, дължима от потребителя е в размер на 1608 лв.

Твърди се, че съгласно чл. 4, ал.3 от Договора, заемополучателят се задължавал в срок до края на деня, следващ сключването на договора да представи банкова гаранция или гаранция, издадена от небанкова финансова институция, която да бъде за сума в размер на 1608 лв. със срок до 01.09.2022г. Съобразно чл.6, ал.1 от договора, при неизпълнение на условието за предоставяне на гаранция по кредита, кредитополучателят дължи неустойка в размер на 1224 лв., която се начислява/се дължи месечно, считано

от изтичане на срока по чл. 4, ал.3 от договора, като добавка към вноската за погасяване на главница/лихви. Ищцата не дължала на основание чл. 23 от ЗПК престиране на лихви и на неустойка поради изначалната недействителност на договора за потребителски кредит.

Ищецът счита, че процесният договор е нищожен съгласно чл. 22 от ЗПК поради изначалната недействителност на съществен елемент от договорното съдържание по чл. 11, ал. 1, т. 9 от ЗПК - договорната лихва, която не била породила валидни правни последици на основание на нейното противоречие с добрите нрави /чл. 26, ал. 1, предл. 3 от ЗЗД/, на основание чл. 21 ЗПК във вр.с чл. 10, ал. 1 и чл. 11, ал.1, т. 9 ЗПК и на основание на нейната неравноправност по смисъла на чл. 143 във вр. с чл. 146 от ЗЗП.

Сочи, че според съдебната практика трайно се приемало, че при формиране размера на възнаградителната лихва, макар нормативно да не е установен императивен лимит, обективен критерий за добросъвестност и определяне можел да бъде размера на законната лихва, без обаче тя да може да се приеме като максимален размер. Трайно се приемало, че противоречаща на добрите нрави е уговорка, предвиждаща възнаградителна лихва, надвишаваща трикратния размер на законната лихва, а за обезпечени кредити - двукратния размер на законната лихва, като се позовава на съдебна практика. Твърди се, че в настоящия случай, договорната лихва надхвърляла три пъти размера на законната лихва, като извършеното договаряне създавало неравноправност в правоотношението.

Според ищеца това вземане не притежавало обезщетителна и обезпечителна функция. Счита, че с такова договаряне се заобикалят изискванията на чл. 10, ал. 1 във вр. с чл. 11, ал.1, т.9 от ЗПК в договора за кредит да се запише ясно и прозрачно действителния размер на дълга, поради което било осъществено и основанието по чл. 21 от ЗПК.

Твърди, че кредиторът не е изпълнил и изискването по чл. 11, ал.,1, т. 9 от ЗПК да разпише в съдържанието на договора условията за прилагане на възнаградителната лихва.

Договорът се явявал нищожен и като сключен при неспазване на изискванията на чл. 11, ал.1, т. 10 от ЗПК във вр. с чл. 10, ал. 1 във вр. с чл. 19, ал. 1 и ал. 2 във вр. с чл. 21 и с чл. 22 от ЗПК, разписаният в договора ГПР бил неточен и подвеждащ, тъй като в него не била включена скритата под формата на неустойка вземане по чл. 6, ал.1 от договора.

Ищцата посочва, че кредиторът не е изпълнил и изискването да посочи кои компоненти формират размера на ГПР, че вземането от процесния договор не съставлявало неустойка, на което основание включването му в размера на ГПР не се дерогира от правилото на чл. 19, ал. 3, т. 1 ЗПК.

Твърди, че посочването в договора на по – нисък от действителния ГПР представлявало невярна информация и следвало да се окачестви като нелоялна и по – конкретно заблуждаваща практика. Освен това в процесния договор кредиторът се задоволил единствено с посочването като абсолютни стойности на лихвения процент по заема и на ГПР. Липсвала ясно разписана

методика на формиране на годишния процент на разходите по кредита, което било нарушение на основното изискване за сключване на договора по ясен и разбираем начин.

Счита, че за да е спазена и разпоредбата на чл. 11, ал. 1, т. 10 от ЗПК, следвало в договора да е посочено не само цифрово какъв годишен процент от общия размер на предоставения кредит представлява ГПР, но и изрично, и изчерпателно да бъдат посочени всички разходи, които длъжникът ще направи и които са отчетени при формиране на ГПР, което задължително съдържание съгласно чл. 11 от ЗПК следвало да е налице към момента на подписване на договора от страна на кредитополучателя, тъй като именно към този момент същият следвало да изрази своето информирано съгласие по отношение на неговите общи параметри – посочва съдебна практика.

Счита, че съгласно чл. 22 от ЗПК, клаузата за ГПР е елемент от същественото съдържание на договорите за потребителски кредит, чиято недействителност влече недействителност на цялата кредитна сделка и ако съдът не приеме доводите за недействителност на цялата сделка, то на собствено основание била нищожна неустоечната клауза по чл. 6, ал.1 от договора, преценена съобразно задължителните разяснения по т. 3 от ТР на ОСТК на ВКС по т.д. № 1/09.

Твърди се в исковата молба, че в чл.6, ал.1 от процесния договор било уговорено, че неустойката се дължи при неизпълнение на договорно задължение, което не съставлявало основната престация по договора и че се престира независимо дали кредиторът е претърпял вреди от настъпилото неизпълнение, поради което била типичен пример за неустойка, която не притежавала обезщетителна функция.

Вредите, компенсирани с тази неустойка били несъизмерими нито с положителен, нито с конкретен отрицателен кредиторски интерес, а с риска от необосновано кредитиране на неплатежоспособно лице. Това противоречало на изискването към търговеца, доставчик на финансова услуга да оцени сам неплатежоспособността на потребителя. Неустойката при непредоставяне на гаранция не притежавала и обезпечителна функция, доколкото било уговорено, че се начислява, ако не се осигури обезпечение след сключване на договора.

Искането е съдът да прогласи нищожността на Договор за потребителски кредит № 202108300825150005 от 30.08.2021г., сключен между страните по делото.

В условията на евентуалност на този иск моли съда да прогласи нищожността на клаузата на чл. 6, ал.1 от договора.

Отправя искане на основание чл. 38, ал. 2 от ЗА да присъди на „ЕАД Д. Ф.“ адвокатско възнаграждение с включен ДДС, като навежда подробни съображения и се позовава на съдена практика.

В едномесечния срок по чл. 131 от ГПК е постъпил отговор от страна на ответника.

Становището на ответника е, че исковата молба е допустима, но

исковите претенции са неоснователни.

На основание чл. 175 ГПК признава следните факти:

-сключването на 30.08.2021 г. на договор за потребителски кредит №202108300825150005 между „***“ ООД (кредитор) и Г. К. (кредитополучател), по силата на който на кредитополучателя е отпуснат заем в размер на 1300 лева.

-на основание чл. 19, ал. 3, т. 1 ЗПК кредиторът не е включил неустойката при изчисляването на ГПР, и доколкото посочените факти не са спорни между страните, моли същите да бъдат отделени като безспорни и ненуждаещи се от доказване с доклада на съда по делото.

Оспорва твърденията на ищеца, че договорът за кредит е недействителен; че неустоечната клауза е нищожна.

Не възразява срещу приобщаването към доказателствения материал по делото на представените като приложение към исковата молба писмени доказателства, като от името на ответника изрично заявява, че същият ще се ползва от тях.

Счита, че доказателственото искане по чл. 195 ГПК е нередовно, тъй като не отговаряло на процесуалното изискване за посочване на фактите, които страната ще доказва, както и че не е необходимо, доколкото основаният спорен въпрос между страните е дали неустойката следва да бъде включена в ГПР или не, несъмнено въпросът бил от правно естество и на същия щял да бъде даден отговор с акта на съда по същество, още повече, че ответникът изрично признавал по смисъла на чл. 175 ГПК факта, че не е включил договорената неустойка във формулата за изчисляване на ГПР.

По отношение на основателността на исковата молба:

Относно твърдяното от ищеца противоречие на договорения размер на възнаградителна лихва с добрите нрави, моли да бъде взето предвид, че преценката за нищожност поради накърняване на добрите нрави се прави за всеки конкретен случай към момента на сключване на договора, към който е действала разпоредбата на чл. 19, ал. 4 ЗПК (нова, ДВ бр. 35 от 2014 г., в сила от 23.07.2014 г.), съгласно която годишният процент на разходите не може да бъде по-висок от пет пъти размера на законната лихва по просрочени задължения в левове и във валута, определена с постановление на Министерски съвет на Република България. С поставянето на максимална горна допустима граница на годишния процент на разходите, законодателят защитил правата на длъжника (кредитополучател) от едностранен произвол на по-силната страна каквато е кредитодателят. Това разбиране било споделено при постановяването на посочените от ответника съдебни решения.

По отношение на договорената неустойка, че представлявала „скрита лихва“, навежда доводи, че ЗПК е приет с оглед транспониране на Директива 2008/48/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 23 април 2008 година относно договорите за потребителски кредити и за отмяна на Директива 87/102/ЕИО на Съвета (Директива 2008/48/ЕО), като с §1, т.4 от ДР към ЗПК

била транспонирана нормата на чл. 3, буква й), съгласно която „Лихвен процент по кредита“ е лихвеният процент, изразен като фиксиран или като променлив процент, който се прилага на годишна основа към сумата на усвоения кредит. Според разпоредбата на § 1, т. 1 ДР към ЗПК, годишният лихвен процент по своето естество представлявал разход по кредита, пряко свързан с договора за заем и съставляващ компонент на ГПР, докато неустойката била разход, който е изключен от математическата формула за изчисляване на ГПР, съобразно изричната разпоредба на чл. 19, ал. 3, т. 1 ЗПК.

По отношение на твърдението за неправилно изчисляване на ГПР по процесния договор за кредит:

Становището на ответника е, че на основание чл. 19, ал. 3, т. 1 ЗПК неустойката като санкция, която потребителят заплаща при неизпълнение на задълженията си по договора била изрично изключена от формулата за изчисляване на ГПР. Позицията се на съдебна практика. Навежда подробни съображения.

По отношение приложението на чл. 11, ал. 1, т. 9 ЗПК:

Становището на ответника е, че разпоредбата на чл. 11, ал. 1, т. 9 ЗПК предвижда, че договорът за потребителски кредит съдържа лихвения процент по кредита, условията за прилагането му и индекс или референтен лихвен процент, който е свързан с първоначалния лихвен процент, както и периодите, условията и процедурите за промяна на лихвения процент; ако при различни обстоятелства се прилагат различни лихвени проценти, тази информация се предоставя за всички приложими лихвени проценти. Счита, че в процесния договор за кредит ясно и непротиворечиво било посочено, че лихвеният процент по кредита е в размер на 41.20% като същият бил фиксиран за целия период на договора. Условията за прилагане на лихвения процент били налице в чл. 3, ал. 3, чл. 11, ал. 8 от договора, като в същия била налице информация за потребителя, че лихвата по кредита на ден е в размер на 1/360 от годишния лихвен процент. Счита, че информацията за индекс или референтен лихвен процент, периодите, условията и процедурите за промяна на лихвения процент била неприложима в процесния случай, тъй като по кредита бил приложен фиксиран лихвен процент по смисъла на § 1, т. 5 ДР към ЗПК.

По отношение на ищцовото твърдение за неизпълнение на изискването по чл. 11, ал. 1, т. 10 ЗПК, становището на ответника е, че съгласно чл. 11, ал. 1, т. 10 ЗПК договорът за кредит следва да съдържа годишния процент на разходите по кредита и общата сума, дължима от потребителя, изчислени към момента на сключване на договора за кредит, като се посочат взетите предвид допускания, използвани при изчисляване на годишния процент на разходите по определения в приложение № 1 начин. Информация за размера на ГПР била налична в чл. 11, ал. 4 от договора (49.94%), а общата сума, дължима от кредитополучателя - в ал. 5 на чл. 11 от договора (1608 лева).

Искането е да бъдат отхвърлени както исковите претенции на ищцата,

така и евентуалните като изцяло неоснователни и необосновани.

Предявен е от ответника насрещен иск срещу Г. П. К., ЕГН ***** с искане същата да бъде осъдена да заплати на „***“ ООД следните дължими суми по договор за кредит № 202108300825150005/30.08.2021 година:

552.21 лева - падежирала главница, ведно с обезщетение за забава по чл. 86 ЗЗД, начислено върху сумата в размер на 552.21 лева за периода от депозиране на исковата молба в съда до окончателното изплащане на вземането;

20.52 лева - непогасено обезщетение за забава за периода от 08.08.2023 г. до 17.11.2023 година.

Твърди се, че на 30.08.2021 г. между „***“ ООД, ЕИК *** (като кредитор) и Г. П. К., ЕГН ***** (като кредитополучател) е сключен договор за кредит №202108300825150005/30.08.2021 година, по силата на който на Г. П. К. е предоставена заемната сума в размер на 1300 лева. Съгласно чл. 3 от договор за кредит Г. К. се е задължила да върне заемната сума ведно с договорената възнаградителна лихва на 12 броя анюитетни (равни) вноски, всяка в размер на 134.00 лева, обхващащи периода от 30.09.2021 г. до 30.08.2022 година.

Посочва се, че единственото плащане, което Г. К. е сторила за погасяване на процесния договор за кредит е от 07.08.2023 г. е в размер на 1300 лева (главницата по кредита). Плащането се признава от „***“ ООД, като се акцентира върху факта, че погашението е направено една година след крайния падеж на задължението (30.08.2022 година). Доколкото твърденията на страните по горепосочените факти съвпадат, искането е с доклада на съда по чл. 146 ГПК да бъдат отделени като безспорни следните факти и обстоятелства:

сключването между страните на процесния договор за кредит;

усвояване на заемната сума в размер на 1300 лева от Г. К.;

посто задължение за връщане на заема от Г. К. с краен падеж 30.08.2022 година;

постъпило на 07.08.2022 г. плащане в размер на 1300 лева за погасяване на задължението по процесния кредит.

На основание чл. 86 от Закона за задълженията и договорите финансовата институция начислила обезщетение за забава, което към датата на постъпилото плащане е било в общ размер на 1852.21 лева, от които: 1300 лева - падежирала главница, дължима за периода от 30.09.2021 г. до 30.08.2022 година; 308.00 лева - падежирала възнаградителна лихва, дължима за периода от 30.09.2021 г. до 30.08.2022 година; 193.03 лева - обезщетение за забава, начислено върху падежиралата главница в размер на 1300 лева за периода от 01.10.2021 г. до 07.08.2023 година; 51.18 лева - обезщетение за забава, начислено върху падежиралата възнаградителна лихва за периода от 01.10.2021 г. до 07.08.2023 година.

С постъпилото плащане финансовата институция е погасила напълно вземанията за обезщетение за забава, възнаградителна лихва и частично

вземането за главница, вследствие на което към 07.08.2022 година непогасената част от вземането е била в общ размер на 552.21 лева - непогасена падежирагла главница.

На основание чл. 86 ЗЗД кредиторът е начислил обезщетение за забава върху непогасената част от главницата в размер на 552.21 лева, която към 17.11.2023 г е в общ размер на 13.73 лева, начислена за периода от 08.08.2023 г. до 25.10.2023 година.

На основание чл. 79 ЗЗД моли Г. К. да бъде осъдена да заплати на „***“ ООД сумата в общ размер на 572.73 лева, от които 552.21 лева - непогасена главница и 20.52 лева - непогасено обезщетение за забава, начислено върху сумата в размер на 552.21 лева за периода от 08.08.2023 г. до 17.11.2023 година.

Моли съда да отхвърли като неоснователни исковите претенции, предявени от Г. П. К. срещу „***“ ООД и уважи изцяло предявената насрещна искова претенция.

Претендира направените деловодни разноси.

Представя писмени доказателства. Направени са доказателствени искания.

Депозирал е отговор на насрещния иск от страна на ищеца по първоначалния иск Г. П. К.. Становището е, че предявените от ищеца по насрещния иск претенции са неоснователни, поради нищожността, на основание чл. 22 от ЗПК, на процесната кредитна сделка, с произтичащите правни последици по чл. 23 от ЗПК, съгласно който при изначална недействителност на договор за потребителски кредит, потребителят дължи възстановяване единствено на чистата стойност на кредита, което ответницата К. е сторила, съобразно извършеното от ищеца по насрещния иск признание на неизгодния за него юридически факт ответницата е заплатила на 07.08.2023г. сума в размер на 1300лв.

Твърди, че потребителският договор е недействителен по смисъла на чл. 23 от ЗПК, тъй като не е породила правно действие клаузата за възнаградителна лихва. Същата противоречала на добрите нрави, тъй като с оглед уговорения размер от 41,20 % е значително нееквивалентна на предоставения от кредитора заеман ресурс, който се е възползвал от материалната затрудненост и от спешната необходимост от финансови средства на по-слабата страна в правоотношението – потребителя.

Така договорената цена на кредита била нищожна и като неравноправна, тъй като неустойката, която изначално не притежавала обезщетителна и обезпечителна функции, съставлявала скрита лихва – допълнителна облага за кредитора. Договорната лихва била нищожна и на основание чл. 21 от ЗПК, тъй като със заблуждаващото непосочване на действителния размер на възнаградителната лихва чрез калкулиране в нея и на скритата под формата на неустойка по чл. 6, ал. 1 от договора цена на кредита, кредитодателят е заобиколил изискванията на чл. 10, ал. 1 във вр. с чл. 11, ал.1, т.9 от ЗПК за ясно и точно записване в кредитния ресурс на

размера на дължимата лихва.

Посочването в договора на по-нисък от действителния ГПР, представлявала невярна информация и следва да се окачестви като нелоялна и по-конкретно заблуждаваща търговска практика, съгласно чл. 68г, ал. 4 ЗЗП във вр. с чл. 68д, ал. 1 ЗЗП. Съгласно чл. 22 от ЗПК, възнаградителната лихва и ГПР са съществени елементи от съдържанието на договорите за потребителски кредит, чиято недействителност имала за правни последици недействителност на цялата кредитна сделка. На последно място, договорът за кредит бил нищожен и поради невключване на уговорка относно правото на потребителя на отказ от договора.

Изразява сановище, относно претенцията за законна лихва върху падежиралата главница, заявена за периода от 01.10.2021г. до 07.08.2023г., че същата е недължима на две основания:

-Главницата по кредита не била дължима на договорно основание, поради което кредиторът може да търси даденото от него имуществено благо единствено с иска по чл. 55, ал. 1, пр. 1 от ЗЗД, но не и на договорно основание, съответно не намирала приложение и нормата на чл. 23 ЗПК, която предполагала друг вид недействителност на договора за кредит, при която се дължи връщане на чистата му стойност. Посочва, че съгласно тълкувателното разрешение, изведено с ТР от 21.11.2019г. по т.д. № 5/2017г. на ОСГТК на ВКС, при връщане на дадено при начална липса на основание в хипотезата на чл. 55, ал. 1, предл. 1 ЗЗД, добросъвестният длъжник дължи обезщетение за забава от поканата по чл. 84, ал. 2 от ЗЗД, да изпълни. В настоящия случай, покана до Г. К. не била изпращана от страна на кредитора, поради което задължението ѝ за главница, изпълнено от нея доброволно на 07.08.2023г. не е било изискуемо към датата на доброволното погасяване на дълга ѝ, на което основание тя и не дължала законна мораторна лихва.

Позовава се на Решение от 27 март 2014 г. по дело С-565/12 на СЕС, според което следвало да се приеме, че принципното разрешение на СЕС по тълкуването на Директива 2008/48 и в частност на транспонираното в чл. 23 ЗПК правило е, че при недействителност на договора за потребителски кредит не се дължат никакви лихви, като законът не прави разграничение между възнаградителната и мораторната лихва. По същите съображения счита, че не се дължи мораторна лихва за периода от 01.10.2021г. до 07.08.2023г. върху падежирала възнаградителна лихва. Лихва за забава върху възнаградителната лихва не се дължала и на основание на обстоятелството, че уговорката за договорна лихва не е породила валидно правно действие.

Не възразява с доклада по делото да бъдат приети за безспорни и ненуждаещи се от доказване следните факти:

Сключването между страните на процесния договор за кредит

Усвояването на заемната сума в размер на 1 300лв. от Г. К.

Поетото задължение за връщане на заема от Г. К. с краен падеж 31.08.2022г.

Постъпилото на 07.08.2022г. плащане в размер на 1 300лв. за погасяване

на задължението по процесния договор.

Невключването в обхвата на процесния ГПР на уговорената с договора неустойка за неосигуряване на обезпечение.

Искането е съдът да отхвърли предявените искове.

Моли на основание чл. 38, ал. 2 от ЗА да бъдат присъдени на „ЕАД Д. Ф.“ адвокатско възнаграждение с ДДС.

Съдът като взе предвид исканията и доводите на страните, събраните по делото доказателства, намира за установено от фактическа и правна страна следното:

Не се спори, а и от представения по делото договор за потребителски кредит №428423/12.08.2021г. се установява, че между страните по делото е възникнало облигационно отношение, по силата на което ответното дружество е предоставило на ищеца потребителски кредит в размер на 1300 лв. – главница и чиста сума на договора. Кредитополучателят е длъжен да върне главницата и да заплати лихвите по кредита в срок до 31.08.2022г. на вноски заплаща кредита на 12 бр. равни погасителни вноски, с включени съответна част от главницата, лихви и разноски съгласно Погасителния план към договора за кредит – 134,00 лв.; годишен процент на разходите (ГПР): 49,94%; годишен лихвен процент: 41,20%. Крайната дължима сума по отпуснатия кредит по договора възлиза на 1608,00 лева.

Представен е Стандартен европейски формуляр за предоставяне на информация по потребителските кредити.

Не е спорно между страните, че уговорената парична сума е предоставена от ответното дружество на ищеца.

В хода на първоинстанционното производство е назначена съдебно-счетоводна експертиза, която е приета от съда като компетентно изготвена и неоспорена от страните.

От заключението по експертизата се установява, че при включени неустойка в общия размер на кредита – 2524 лв.: лихвеният процент при срок на изплащане 12 месеца се изчислява в размер на 21,81%

Според заключението, в случай, че в ГПР се включи неустойката по чл. 6, ал.1 от договора, т.е. сумата в размер на 1224 лв., разпределена като еднаква по размер сума към месечната погасителна вноска – 102 лв., ГПР се изчислява в размер на 414,48%.

Размерът на непогасените задължения на Г. К. по процесния договор – главница, възнаградителна лихва, обезщетение за забава е:

Главница– 552,04лв.; обезщетение за забава за периода 08.08.2023г. – 17.11.2023г. - 20,52лв., или общо неплатеното задължение към 17.11.2023г. е в размер на 572,56лв.

Съдът намира, че е неоснователно възражението на ищеца, че договорът е нищожен.

Съдържанието на договора отговаря на императивните изисквания на закона, уредени в чл. 10, ал. 1, чл. 11, ал. 1, т. 7 - 12 и 20 и ал. 2 и чл. 12, ал. 1,

т. 7 - 9, - съдържа дата и място на сключването; вид на предоставения кредит; индивидуализация на страните; срок на договора; общия размер на кредита и начин на усвояването му; размер на ГЛП; размер на ГПР, както и общата сума, дължима от потребителя към момента на сключване на договора; условията за издължаване на кредита, вкл. погасителен план, съдържащ информация относно размера, броя, периодичността и датите на плащане на погасителните вноски; уговорки относно правото на отказ на потребителя. Представен е и погасителен план.

По отношение на твърдението, че договорът да кредит е недействителен на основание чл. 26, ал.1, предл.3 ЗЗД – противоречие на клаузата на възнаградителната лихва с добрите нрави на основание чл. 143 ЗЗП, вр. 146 от ЗЗП поради неравноправността на същата клауза, и поради заобикаляне на закона на основание чл. 21 от ЗПК.

Съгласно член 19 от ЗПК, договорът за кредит трябва да съдържа годишния процент на разходите по кредита и общата сума, дължима от потребителя, изчислена към момента на сключване на договора за кредит.

Според ал.4 на чл. 19 на ЗПК, годишният процент на разходите не може да бъде по-висок от пет пъти размера на законната лихва по просрочени задължения в левове и във валута, определена с постановление на Министерския съвет на Република България, а според ал. 5, клаузи в договор, надвишаващи определените по ал. 4, се считат за нищожни. Договорът съдържа ясни и конкретни условия, които са фиксирани между страните – посочени са параметрите и дължимите суми, като лихвеният процент, с който се олихвява главницата е фиксиран за целия период на договора.

Посочен е фиксиран годишен лихвен процент по заема.

Според чл. 145, ал.1 ЗЗП неравноправната клауза в договор, сключен с потребителя, се преценява, като се вземат предвид видът на стоката или услугата - предмет на договора, всички обстоятелства, свързани с неговото сключване към датата на сключването, както и всички останали клаузи на договора или на друг договор, от който той зависи. Ал.2 предвижда, че преценяването на неравноправната клауза в договора не включва определянето на основния му предмет, както и съответствието между цената или възнаградението, от една страна, и стоката и услугата, която ще бъде доставена или извършена в замяна, от друга страна, при условие че тези клаузи на договора са ясни и разбираеми.

Съдът намира за основателно възражението за нищожност на неустойката по чл. 6 от договора. Трайната и последователна съдебна практика приема, че неустойката представлява обезщетение за претърпените от неизпълнението на договорното задължение вреди и има санкционен характер. В случая обаче чрез неустойката кредиторът обезпечава неизпълнение на договорно задължение, което не е нито пряко нито косвено обвързано с основното задължение на потребителя по връщане на заемната сума. Неустойката изпълнява роля на обезпечаване неизпълнението на длъжника да обезпечи отпускания му кредит, което е недопустимо.

Уговарянето на неустойка, което принципно е допустимо за всяко неизпълнение на договора, в този случай надхвърля законовите рамки, както и нейния обезпечителен и санкционен характер и представлява типична проявна форма на нарушение на добрите нрави и на нарушаване на закона. По начина, по който е уговорена неустойката за това неизпълнение на договора, представлява санкция за длъжника и неоснователно обогатява кредитора, на когото е известно, че в краткия срок и при тези условия, за длъжника е обективно невъзможно да осигури исканото обезпечение. Неустойката в случая надхвърля рамките на чисто санкционния си характер и представлява начин за неоснователно обогатяване на кредитора, което е недопустимо, а от друга страна натоварва длъжника с допълнителни разходи само поради формалното неизпълнение на задължението си да даде исканото от кредитора обезпечение.

Изискванията, които поставя кредиторът пред потребителя досежно характера и вида на обезпечението, което трябва да гарантира изпълнението на договора за връщане на заема не съответстват нито на закона, нито на морала. Същите не съответстват на предназначението на неустойката, като правен институт.

В този си вид неустойката е изгубила своето законово предназначение да служи като обезпечение на задължението и да служи като обезщетение на вредите. Неустойката в случая представлява допълнително предвидена скрита печалба за търговеца за сметка на потребителя извън уговорената под формата на договорна възнаградителна лихва. Тази клауза е нищожна, защото отрича договорния характер на поръчителството или банковата гаранция като обезпечения, като същевременно не обезпечава по никакъв начин изпълнението на главното задължение на длъжника да върне заетата сума. Условието за дължимост е не неплащане на това задължение, което съставлява съществен елемент на договора за заем, а странично такова, срещу което обаче длъжникът не получава насрещна престация. Обезпечителната функция липсва.

Преди отпускане на кредита кредитодателят има задължение да извърши предварителна оценка на платежоспособността на длъжника, произтичаща от разпоредбата на чл. 16 от ЗПК. Непредоставянето на обезпечение не води до претърпяването на вреди за кредитора, който би следвало да прецени възможностите на заемодателя да предостави обезпечение и риска по предоставянето на заем към датата на сключването на договора.

Предвид изложеното клаузата за неустойка по чл. 6 от Договора за паричен заем се явява нищожна и следва да се прогласи за такава.

ПО НАСРЕЩНИЯ ИСК

Безспорно се установи след доказателствата, че на 30.08.2021г. между „****“ ООД – кредитор и Г. П. К. – кредитополучател е сключен договор за кредит, по силата на който на Г. К. е предоставена заемна сума в размер на

1300 лв., като няма спор между страните, че сумата по кредита е усвоена от кредитополучателя. Съгласно договора за кредит Г. К. се е задължила да върне заемната сума ведно с договорената възнаградителна лихва на 12 броя анюитетни вноски, всяка в размер на 134 лв., обхващаща периода от 30.09.2021г. до 30.08.2022г.

От приетото по делото заключение на вещото лице по назначената съдебно-счетоводна експертиза се установява, че непогасените задължения на Г. К. по процесния договор за кредит към 17.11.2023г. е в размер на 552,04 лв. и обезщетение за забава в размер на 20,52лв. Предвид изложеното насрещният иск следва да бъде уважен.

По разноските:

В производството по делото ищцата е представлявана от пълномощник, на когото не е заплатила адвокатско възнаграждение и в тази връзка моли за определяне на неговото възнаграждение на основание чл. 38, ал. 2 от Закона за адвокатурата.

По делото в представения договор за правна защита и съдействие от 14.08.2023г. е посочено, че ищцата се представлява безплатно от „Еднолично адвокатско дружество Д. Ф.“, представлявано от адв. Д. Ф. – САК поради затрудненото материално си положение, което по смисъла на чл. 38, ал.1, т.2 ЗА представлява основание за оказването на безплатна адвокатска помощ. Съгласно чл. 38, ал. 2 ЗА, ако в съответното

производство насрещната страна е осъдена за разноски, адвокатът има право на адвокатско възнаграждение, като съдът следва да определи възнаграждението в размер не по-нисък от предвидения в Наредбата по чл. 36, ал. 2 и да осъди другата страна да го заплати. В настоящия случай на основание чл. 7, ал. 2, т. 1 от Наредба № 1/09.07.2004 г., в редакцията, действала към момента на сключване на договора, възнаграждението за осъществената безплатна правна помощ по чл. 38 от ЗА следва да бъде определено в минимален размер, с оглед фактическата и правна сложност на делото.

На основание §2а от ДР на Наредба № 1/2004 г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения адвокатското възнаграждение следва да се присъди с включен ДДС.

Така, с оглед цената на предявения евентуален иск, се дължи възнаграждение в размер на 506,88лв. с включен ДДС на адв. Ф..

На осн. чл. 78, ал. 6 от ГПК и предвид изхода на спора ответното дружество следва да заплати и вместо освободената от заплащане на такси страна, държавна такса в размер на 50 лева, както и 100 лв. възнаграждение за вещо лице.

Г. К. дължи на *** 50 лв. д.т. за предявения насрещен иск, 150 лв. депозит за вещо лице и юрисконсултско възнаграждение в размер на 100 лв., което съдът определя предвид невисоката фактическа и правна сложност на делото.

Воден от горното, съдът

РЕШИ:

ОТХВЪРЛЯ предявения главен иск от ищцата Г. П. К., ЕГН*****, с постоянен адрес: с. Трънчовица, общ. Левски, ул. Шипка №23 за прогласяване нищожността на Договор за потребителски кредит № 202108300825150005 от 30.08.2021г., сключен между страните по делото.

ПРОГЛАСЯВА за нищожна на основание чл. 26, ал.1 от ЗЗД клаузата на чл. 6, ал.1 от Договор за потребителски кредит № 202108300825150005 от 30.08.2021г., сключен между Г. П. К., ЕГН *****, с постоянен адрес: село ***, и "****" ООД, ЕИК ***, със седалище и адрес на управление: гр.*** касаещи неустоечната клауза.

ОСЪЖДА Г. П. К., ЕГН***, с постоянен адрес: село ***, ДА ЗАПЛАТИ** на "****" ООД, ЕИК ***, със седалище и адрес на управление: гр.*** сумата от 552,04 лева – главница и 20,52лв. – непогасено обезщетение за забава по договор за потребителски кредит № 202108300825150005 от 30.08.2021г.

ОСЪЖДА "**" ООД, ЕИК ***, със седалище и адрес на управление: гр.*** да заплати** по сметка на РС – Левски държавна такса в размер на 50 лева, както и сумата от 100 лв. възнаграждение за вещо лице.

ОСЪЖДА "**" ООД, ЕИК ***, със седалище и адрес на управление: гр.*** да заплати** на адвокат Д. Л. Ф. – САК, л.н.***** сумата от 506,88 лв. с включен ДДС, представляваща адвокатско възнаграждение по чл. 38, ал.2 ЗА.

ОСЪЖДА Г. П. К., ЕГН***, с постоянен адрес: село ***, ДА ЗАПЛАТИ** на "****" ООД, ЕИК ***, със седалище и адрес на управление: гр.*** да заплати направените деловодни разноски: сумата 50лв. д.т. за предявения насрещен иск, 150 лв. депозит за вещо лице и юрисконсултско възнаграждение в размер на 100 лв.

РЕШЕНИЕТО подлежи на обжалване пред ОС - Плевен в двуседмичен срок от съобщението.

Съдия при Районен съд – Левски: _____